

รายงานการทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ
วัดคงคาราม ต.คลองตากด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
และสำรวจเอกสารโบราณที่หอวัฒนธรรมลาวเวียง วัดโบสถ์ ต.บ้านเลือก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
วันที่ 10-12 ตุลาคม 2561 ครั้งที่ 1/2562
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

เมื่อวันที่ 10-12 ตุลาคม ที่ผ่านมา นักวิชาการและเจ้าหน้าที่จากศูนย์ฯ ประกอบด้วย ดอกกรัก พยัคศรี (นักวิชาการฐานข้อมูล) สมศักดิ์ แก้วนุช (เจ้าหน้าที่ประสานงาน) นิสา เขยกลิ่น (เจ้าหน้าที่ฐานข้อมูล) และศุภกรานต์ พุ่มพลักษณ์ (เจ้าหน้าที่โสตทัศน) เข้าไปทำทะเบียน และทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ เป็นครั้งที่ 8 ที่วัดคงคาราม ต.คลองตากด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี (ครั้งที่ 1 วันที่ 15-17 พฤศจิกายน 2559, ครั้งที่ 2 วันที่ 22-23 ธันวาคม 2560, ครั้งที่ 3 วันที่ 28-30 มีนาคม 2560, ครั้งที่ 4 วันที่ 30-31 สิงหาคม 2560, ครั้งที่ 5 วันที่ 5-6 กุมภาพันธ์ 2561, ครั้งที่ 6 วันที่ 18-20 มิถุนายน 2560, ครั้งที่ 7 วันที่ 20-22 สิงหาคม 2561)

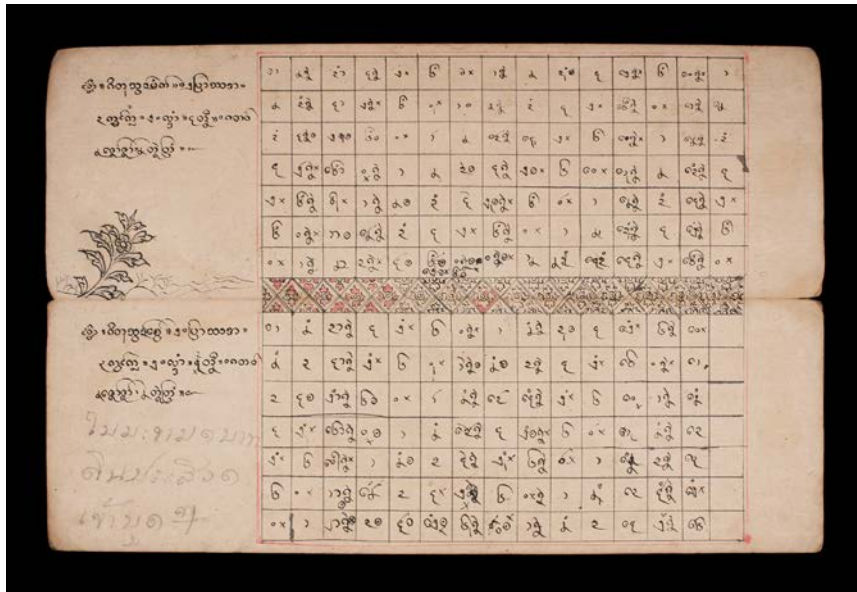
คณะสำรวจฯ ได้พบพระอนุวัฒน์ สุจิตโต ผู้ช่วยเจ้าอาวาส หรือพระเจี๊ยะ ให้การต้อนรับ พระเจี๊ยะให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าก่อนหน้านี้มีหน่วยงานของรัฐ คือ กลุ่มงานหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ ได้มาสำรวจ ชำระ แยกประเภทและจัดหมวดหมู่เอกสารโบราณของวัดคงคารามไว้แล้วแต่ยังไม่มีการทำสำเนาดิจิทัล

รายชื่อเอกสารโบราณที่ได้ทำทะเบียนและสำเนาดิจิทัล จำนวน 20 รายการ ดังนี้

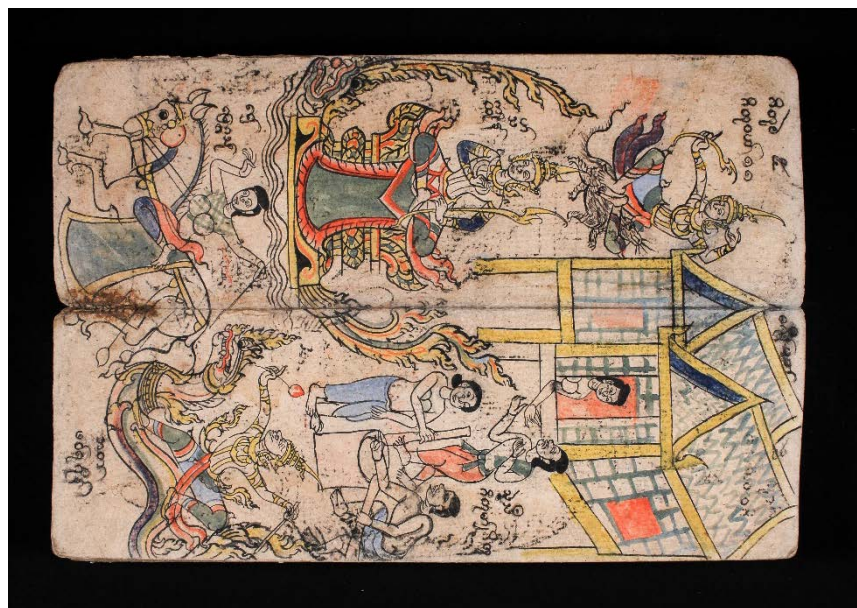
ลำดับ	รหัส	ชื่อเรื่อง	อักษร/ภาษา	ประเภท
1	RBR002-638 ¹	ปุมปฏิทิน	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ บาลี	สมุดไทยขาว
2	RBR002-639	ปุมปฏิทิน	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ บาลี	สมุดไทยขาว
3	RBR002-640	ตำราโหราศาสตร์	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ บาลี	สมุดไทยขาว
4	RBR002-641	ตำราโหราศาสตร์	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ บาลี	สมุดไทยขาว
5	RBR002-642	ตำราโหราศาสตร์	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ บาลี	สมุดไทยขาว
6	RBR002-643	ตำราหมอดู	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ บาลี	สมุดไทยดำ
7	RBR002-644	ตำราโหราศาสตร์	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ บาลี	สมุดไทยขาว
8	RBR002-645	ตำราโหราศาสตร์	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ	สมุดไทยขาว
9	RBR002-646	ตำราโหราศาสตร์	มอญ/มอญ	สมุดไทยขาว
10	RBR002-647	หัวใจคาถาอาคม	มอญ/มอญ	สมุดไทยขาว
11	RBR002-648	ตำราโหราศาสตร์	มอญ/มอญ	สมุดไทยขาว
12	RBR002-649	ตำราโหราศาสตร์	มอญ/มอญ	สมุดไทยขาว
13	RBR002-650	ตำราโหราศาสตร์	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ	สมุดไทยดำ
14	RBR002-651	ตำราโหราศาสตร์	มอญ/มอญ	สมุดไทยดำ
15	RBR002-652	แบบปฐุ พระพุทธเจ้า	มอญ/มอญ	สมุดไทยดำ

¹ สำหรับการให้รหัสเอกสารนั้นทางฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย กำหนดไว้ดังนี้ รหัสจังหวัด/รหัสวัด-รหัสเอกสาร

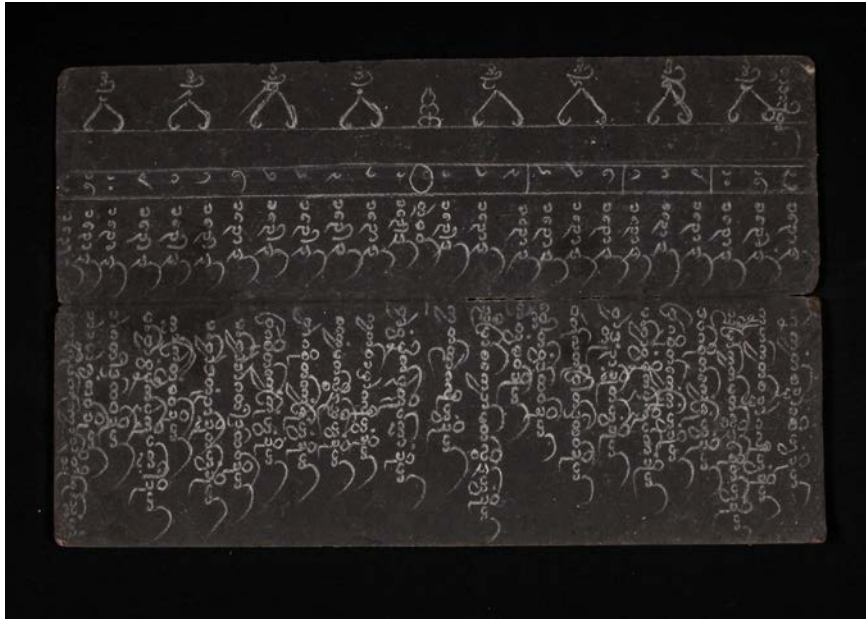
ลำดับ	รหัส	ชื่อเรื่อง	อักษร/ภาษา	ประเภท
16	RBR002-653	มนต์เสน่ห์	มอญ/มอญ, บาลี	สมุดไทยขาว
17	RBR002-654	ตำราโหราศาสตร์	มอญ/มอญ, บาลี	สมุดไทยขาว
18	RBR002-655	ตำราทำนายฝัน	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ, บาลี	สมุดไทยดำ
19	RBR002-656	ตำราโหราศาสตร์	ไทย, มอญ/ไทย, มอญ	สมุดไทยขาว
20	RBR002-657	ตำราโหราศาสตร์	มอญ/มอญ, บาลี	สมุดไทยขาว

RBR002-638 ปุ้มปฏิทิน

RBR002-643 ตำราหมอดู

RBR002-655 ตำราทำนายฝัน

นอกจากการทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณที่วัดคงคารามแล้ว ทางคณะสำรวจฯ ยังเดินทางไปยังวัดโบสถ์ ต.บ้านเลือก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี เพื่อพบคุณรังสรรค์ เหลาสลัก และคุณณัฐวุฒิ นาคน้อย ผู้ดูแลหอวัฒนธรรมลาวเวียง² ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านเลือก หลังจากทราบว่ามีการเก็บรักษาเอกสารโบราณเอาไว้

หอวัฒนธรรมลาวเวียง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านเลือก ยังไม่ได้เปิดให้เข้าชม อยู่ในขั้นเตรียมการ ข้าวของเรื่องใช้ส่วนหนึ่งที่ได้รับบริจาคจากชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง สำหรับเอกสารโบราณนั้นเป็นของดั้งเดิมของเจ้าอาวาสที่เก็บรักษาไว้ เอกสารโบราณที่พบเป็นพวกสมุดไทยและใบลาน ส่วนใหญ่เขียนด้วยตัวอักษรธรรมอีสาน ซึ่งถูกเก็บไว้ในตู้พระคัมภีร์ 3 ตู้ เอกสารโบราณจำพวกใบลานประเมินด้วยสายตากราวๆ ประมาณ 300 ผูก ส่วนสมุดไทยประมาณ 10 เล่ม ใบลานที่เป็นตัวพิมพ์จำนวนหนึ่ง สันนิษฐานว่าเอกสารส่วนใหญ่น่าจะอยู่ในหมวดธรรมคดี แต่ยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่ายังมีอยู่ในหมวดใดบ้างเพราะยังไม่ได้ตรวจสอบอย่างละเอียด

การสำรวจในครั้งนี้จึงเป็นการมาเพื่อทำความรู้จักซึ่งกันและกัน บอกเล่าการทำงานของฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย ประเมินจำนวนเอกสารโบราณ และขออนุญาตทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณด้วยปากเปล่าเสียก่อน จากนั้นจึงจะทำหนังสือขออนุญาตอย่างเป็นทางการส่งมาให้ท่านเจ้าอาวาสวัดโบสถ์และผู้ดูแลหอวัฒนธรรมลาวเวียงในโอกาสต่อไป

² ลาวเวียงเป็นชื่อที่ได้มาจากชื่อกลุ่มคนที่มีเชื้อสายลาว ที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ และมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ด้วย ตามประวัติแล้วการอพยพของชาวลาวเวียงนี้เริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี และมีการอพยพต่อมาอีกหลายระลอกในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในยุคแรกๆ ชาวลาวเวียงเข้ามาตั้งถิ่นฐานแถบริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ก่อนแล้วจึงขยับร่นออกไปเรื่อยๆ ข้อมูลจาก [ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย](http://www.sac.or.th/databases/museumdatabase/review_inside_ByMember_Detail.php?id=452&CID=38662) http://www.sac.or.th/databases/museumdatabase/review_inside_ByMember_Detail.php?id=452&CID=38662 ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2561.

หอวัฒนธรรมลาวเวียง

ตรงกลาง-คุณรังสรรค์ เหลาสลัก ผู้ดูแลหอวัฒนธรรม

ตู้เก็บเอกสารโบราณ

ตู้เก็บเอกสารโบราณ

ตู้เก็บเอกสารโบราณ

เอกสารโบราณประเภทใบลาน

เอกสารโบราณประเภทใบลาน

เอกสารโบราณประเภทสมุดไทยดำ

สรุปรายงาน
นิสา เขยกลิ้น
เจ้าหน้าที่ฐานข้อมูล